



WALES AUDIT OFFICE  
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

# Adroddiad Gwella Blynyddol 2016-17 Cyngor Sir Fynwy

Dyddiad cyhoeddi: Awst 2017  
Cyfeirnod y ddogfen: 391A2017



Paratowyd yr Adroddiad Gwella Blynyddol hwn ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru gan Non Jenkins a Dave Wilson o dan gyfarwyddyd Huw Rees.

**Huw Vaughan Thomas**  
**Archwilydd Cyffredinol Cymru**  
**24 Heol y Gadeirlan**  
**Caerdydd**  
**CF11 9LJ**

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn annibynnol ar y llywodraeth a chaiff ei benodi gan Ei Mawrhydi y Frenhines. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgymryd â'i waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Fwrdd Swyddfa Archwilio Cymru, sef bwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac er mwyn monitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn atebol i'r Cynulliad Cenedlaethol.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru, gan gynnwys awdurdodau unedol, yr heddlu, gwasanaethau prawf, awdurdodau tân ac achub, parciau cenedlaethol a chynghorau cymuned. Mae hefyd yn cynnal astudiaethau gwerth am arian llywodraeth leol ac yn asesu cydymffurfiaeth â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.

Y tu hwnt i lywodraeth leol, yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilydd allanol Llywodraeth Cymru a'r cyrff a noddir ganddi a'i chyrrff cyhoeddus cysylltiedig, Comisiwn y Cynulliad a chyrrff y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol a staff Swyddfa Archwilio Cymru yn anelu at ddarparu adroddiadau cymesur sy'n canolbwyntio ar y cyhoedd ar stiwardiaeth adnoddau cyhoeddus a thrwy wneud hynny, feithrin dealltwriaeth a hyrwyddo gwelliant.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

# Cynnwys

## Adroddiad cryno

Gwaith archwilio perfformiad 2016-17	4
Mae'r Cyngor yn debygol o fodloni ei ofynion statudol mewn perthynas â gwelliant parhaus ar yr amod ei fod yn ymateb yn gadarnhaol ac yn amserol i'n hargymhellion statudol	4
Argymhellion a chynigion ar gyfer gwella	4
Gwaith archwilio, rheoleiddio ac arolygu y cyflwynwyd adroddiadau arno yn ystod 2016-17	6

## Atodiadau

Atodiad 1 – statws yr adroddiad hwn	13
Atodiad 2 – Llythyr Archwilio Blynyddol	14
Atodiad 3 – argymhellion adroddiadau cenedlaethol 2016-17	17

# Adroddiad cryno

## Gwaith archwilio perfformiad 2016-17

- 1 Wrth bennu'r amrywiaeth o waith a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn, gwnaethom ystyried graddau'r wybodaeth archwilio ac arolygu a gasglwyd yn ogystal â ffynonellau eraill o wybodaeth a oedd ar gael, gan gynnwys systemau adolygu a gwerthuso Cyngor Sir Fynwy (y Cyngor) ei hun. Yn ystod 2016-17, ymgwymerwyd â gwaith asesu gwelliant ym mhob cyngor o dan dair thema: llywodraethu, y defnydd o adnoddau a chynllunio gwelliant ac adrodd arno. Mewn rhai cynghorau, ategwyd y gwaith hwn gan archwiliadau lleol ar sail risg, a nodir yng Nghynllun Archwilio 2016-17.
- 2 Nodir y gwaith a gyflawnwyd ers yr Adroddiad Gwella Blynyddol diwethaf, gan gynnwys gwaith y 'rheoleiddwyr perthnasol', yn [Arddangosyn 2](#).

## Mae'r Cyngor yn debygol o fodloni ei ofynion statudol mewn perthynas â gwelliant parhaus ar yr amod ei fod yn ymateb yn gadarnhaol ac yn amserol i'n hargymhellion statudol

- 3 Yn seiliedig ar y gwaith a wnaed gan Swyddfa Archwilio Cymru a rheoleiddwyr perthnasol, ac yn gyfyngedig i'r gwaith hwnnw, cred yr Archwilydd Cyffredinol fod y Cyngor yn debygol o fodloni gofynion y Mesur Llywodraeth Leol (2009) yn ystod 2017-18 ar yr amod ei fod yn ymateb yn gadarnhaol ac yn amserol i'n hargymhellion statudol.
- 4 Yn ein hadroddiad 'Safeguarding arrangements – Kerbcraft scheme', a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2017, gwnaethom dri argymhelliad i'r Cyngor fel y nodir yn [Arddangosyn 1](#) isod.

## Argymhellion a chynigion ar gyfer gwella

- 5 O ystyried yr ystod eang o wasanaethau a ddarperir gan y Cyngor a'r heriau y mae'n eu hwynebu, byddai'n anarferol pe na baem wedi dod o hyd i bethau y gellir eu gwella. Gall yr Archwilydd Cyffredinol:
  - wneud cynigion ar gyfer gwella – os caiff cynigion eu gwneud i'r Cyngor, byddem yn disgwyl iddo weithredu arnynt a byddwn yn gwneud gwaith dilynol ar yr hyn sy'n digwydd;

- gwneud argymhellion ffurfiol ar gyfer gwella – os caiff argymhelliad ffurfiol ei wneud, mae'n rhaid i'r Cyngor baratoi ymateb i'r argymhelliad hwnnw o fewn 30 diwrnod gwaith;
  - cynnal arolygiad arbennig a chyhoeddi adroddiad a gwneud argymhellion; ac
  - argymhell y dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru ymyrryd mewn rhyw ffordd.
- 6 Nodir argymhellion ffurfiol a wnaed gan yr Archwilydd Cyffredinol yn ystod y flwyddyn isod. Rhaid i awdurdodau baratoi ymateb o fewn 30 diwrnod gwaith i'w cael.
- 7 Gwnaed nifer o gynigion ar gyfer gwella hefyd ac ailadroddir y rhain yn yr adroddiad hwn. Byddwn yn monitro cynnydd yn erbyn argymhellion yr Archwilydd Cyffredinol, cynigion ar gyfer gwella ac argymhellion perthnasol a wnaed yn ein hadroddiadau cenedlaethol (**Atodiad 3**) fel rhan o'n gwaith asesu gwelliant.

### Arddangosyn 1: argymhellion ffurfiol a wnaed yn ystod y flwyddyn

#### Argymhellion ffurfiol a wnaed yn ystod y flwyddyn

Argymhellion a wnaed o dan Adran 25 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

A1 Dylai'r Cyngor gadw cofnodion llawn mewn perthynas â gwirfoddolwyr, gan gynnwys tystiolaeth o wiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, holiaduron iechyd galwedigaethol, hyfforddiant diogelu a manylion cyfeirio.

A2 Dylai'r Cyngor ddatblygu canllawiau a gweithdrefnau mewnol penodol ar gyfer gweithredu ei gynllun 'Kerbcraft' er mwyn sicrhau bod staff yn glir ynghylch y ffordd y dylai'r cynllun weithredu.

A3 Dylai'r Cyngor sefydlu trefniadau rheoli perfformiad a chraffu effeithiol ar gyfer cynllun 'Kerbcraft' ac egluro rolau'r Uned Diogelu a Sicrhau Ansawdd a'r gwasanaeth Archwilio Mewnol o ran y trefniadau hynny.

Gwnaed yr argymhelliad hwn ym mis Chwefror 2017 ac fe'i nodwyd yn ein hadroddiad ar 'Safeguarding arrangements – Kerbcraft scheme'. Ystyriodd y Cyngor yr adroddiad hwn a'i gynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion yng nghyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 20 Mawrth 2017. Byddwn yn parhau i fonitro cynnydd yn ystod ein gwaith asesu gwelliant yn 2017-18.

## Gwaith archwilio, rheoleiddio ac arolygu y cyflwynwyd adroddiadau arno yn ystod 2016-17

### Arddangosyn 2: gwaith archwilio, rheoleiddio ac arolygu y cyflwynwyd adroddiadau arno yn ystod 2016-17

Disgrifiad o'r gwaith a gyflawnwyd ers yr Adroddiad Gwella Blynyddol diwethaf, gan gynnwys gwaith y 'rheoleiddwyr perthnasol', lle y bo'n berthnasol.

Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
<b>Llywodraethu</b>			
Mawrth 2017	<p><b>Llywodraethu Da wrth Benderfynu ar Newidiadau i Wasanaethau</b></p> <p>Adolygiad o drefniadau llywodraethu'r Cyngor ar gyfer penderfynu ar newidiadau i wasanaethau.</p>	<p>Mae gan y Cyngor ddull strategol clir o gyflawni newidiadau sylweddol i wasanaethau, er y byddai gwybodaeth well yn helpu'r aelodau wrth benderfynu ar ffurf y Cyngor yn y dyfodol:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• mae gan y Cyngor ddull strategol clir o benderfynu ar newidiadau sylweddol i wasanaethau;</li> <li>• mae swyddogion ac aelodau yn dangos dealltwriaeth glir o'u rolau a chyfrifoldebau o ran cyflawni newidiadau i wasanaethau, er nad yw Cyfansoddiad y Cyngor yn gyfredol;</li> <li>• mae'r Cyngor yn ystyried ystod o opsiynau wrth benderfynu ar gynigion ar gyfer newidiadau i wasanaethau, er nad yw arfarniadau o opsiynau wedi'n datblygu digon;</li> <li>• mae'r Cyngor yn ymgynghori'n dda â rhanddeiliaid, ond nid yw'n glir sut mae'n ystyried eu barn wrth benderfynu ar newidiadau i wasanaethau;</li> <li>• nid yw'r Cyngor yn monitro effaith ei benderfyniadau yn systematig; ac</li> <li>• mae'r Cyngor yn diweddarau ei drefniadau gwneud penderfyniadau er mwyn ystyried anghenion busnes sy'n newid, ond nid yw'n adolygu ei drefniadau yn systematig er mwyn helpu i gyflawni newidiadau i wasanaethau a dysgu o newidiadau o'r fath.</li> </ul>	<p>Gellid atgyfnerthu trefniadau llywodraethu'r Cyngor drwy wneud y canlynol:</p> <p>C1 Adolygu a diweddarau'r Cyfansoddiad er mwyn adlewyrchu, er enghraifft, newidiadau diweddar i uwch dîm arwain y Cyngor a phwyllgorau dethol.</p> <p>C2 Gwella ansawdd ei arfarniadau o opsiynau drwy ddarparu gwybodaeth sy'n dangos sut y cafodd opsiynau eu gwerthuso'n gyson.</p> <p>C3 Sicrhau bod mandadau arbedion cyllidebol ac adroddiadau ar newidiadau i wasanaethau yn adlewyrchu barn rhanddeiliad yn systematig a bod y rhain yn cael eu hystyried yn ystod y broses gwneud penderfyniadau.</p> <p>C4 Nodi, pan wneir penderfyniadau ar gynigion ar gyfer newidiadau i wasanaethau, sut y caiff effaith newidiadau arfaethedig ei mesur a'i monitro.</p>

Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
			C5 Adolygu ei broses gwneud penderfyniadau yn ffurfiol mewn perthynas â newidiadau i wasanaethau fel rhan o ddysgu ôl-prosiect er mwyn gwerthuso ei effeithiolrwydd a dysgu ohono a sicrhau gwelliant parhaus.
<b>Y Defnydd o Adnoddau</b>			
Tachwedd 2016	<b>Llythyr Archwilio Blynyddol 2015-16</b> Llythyr sy'n crynhoi'r negeseuon allweddol sy'n deillio o gyfrifoldebau statudol yr Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 fel yr Archwilydd Penodedig a'i gyfrifoldebau adrodd o dan y Cod Ymarfer Archwilio.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cydymffurfiodd y Cyngor â'i gyfrifoldebau yn ymwneud ag adroddiadau ariannol a defnyddio adnoddau;</li> <li>mae gan y Cyngor drefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau; ac</li> <li>nid oedd y gwaith roeddem wedi'i wneud hyd yma yn ardystio hawliadau a ffurflenni grant wedi nodi unrhyw faterion sylweddol a fyddai'n effeithio ar gyfrifon 2015-16 na systemau ariannol allweddol.</li> </ul>	Dim



Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
Mawrth 2017	<p><b>Cynllunio Arbedion</b> Adolygiad o drefniadau'r Cyngor ar gyfer sicrhau arbedion ariannol, gan gynnwys pa mor dda y mae'n cyflawni'r arbedion gofynnol ac a oes ganddo ddulliau cadarn o gynllunio, rheoli a chyflawni arbedion cyllidebol, ar gyflymder sy'n cefnogi cydnerthedd ariannol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Caiff trefniadau cynllunio ariannol tymor hwy y Cyngor eu llesteirio gan Gynllun Ariannol Tymor Canolig nad yw wedi'i ddatblygu'n ddigonol ac na fydd o bosibl yn sicrhau cydnerthedd ariannol yn y dyfodol;</li> <li>• nododd y Cyngor ei fod wedi cyflawni 89% o'r arbedion a gynlluniwyd ganddo ar gyfer 2015-16 yn ystod y flwyddyn a gall ddangos bod arbedion unigol wedi cael eu cyflawni; ac</li> <li>• mae'r Cyngor yn rhagweld y cyflawnir 83% o'i arbedion arfaethedig ar gyfer 2016-17 ond nid yw'r amserlenni cyflawni ar gyfer rhai cynlluniau arbedion yn realistig.</li> </ul>	<p>Atgyfnerthu trefniadau cynllunio ariannol drwy ddatblygu Cynllun Ariannol Tymor Canolig cadarn sy'n cynnwys ei Bolisi Cronfeydd Wrth Gefn, Strategaeth Creu Incwm a phrosiect Dyfodol Sir Fynwy.</p>
<p><b>Archwilio perfformiad lleol ar sail risg</b></p>			
<p>Mae ein gwaith archwilio perfformiad lleol ar sail risg yn mynd rhagddo. Mae'n cynnwys adolygiadau i nodi a oes gan y Cyngor drefniadau priodol ar waith i reoli gwybodaeth ac asedau. Caiff canfyddiadau'r gwaith hwn eu rhoi i'r Cyngor ar wahân a chânt eu crynhoi yn Adroddiad Gwella Blynyddol 2017-18.</p>			



Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
Hydref 2016	<p><b>Technoleg Gwybodaeth –Adolygiad Dilynol o ran yr Asesiad Corfforaethol</b></p> <p>Canolbwyntiodd yr adolygiad ar y cynnydd y mae'r Cyngor wedi'i wneud o ran mynd i'r afael â materion a godwyd yn Asesiad Corfforaethol 2015 mewn perthynas â TG.</p>	<p>Mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd mewn rhai meysydd, ond mae'r trefniadau cyffredinol ar gyfer rheoli gwasanaethau TG yn anghydlynol ac nid ydynt yn galluogi'r Cyngor i ddangos llywodraethu da, gwerth am arian na'r effaith yn ddigonol.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nid yw'r Cyngor wedi datblygu cynllun digon clir i weithredu ei Strategaeth 'iCounty' eto ac mae angen diweddarau ei drefniadau goruchwyllo;</li> <li>• mae'r Cyngor wedi gwneud cryn ymdrech i sicrhau na fydd newidiadau arfaethedig i ddarparwyr gwasanaethau TG yn tarfu ar y ffordd y darperir ei wasanaethau TG, ond nid yw'r trefniadau gyda'r Gwasanaeth Adnoddau a Rennir wedi'u hategu gan gytundebau ffurfiol;</li> <li>• gan nad oes gan y Gyfarwyddiaeth Gofal Cymdeithasol ac Iechyd gofrestr risg, ni all y Cyngor fod yn sicr bod risgiau i'r system gofal cymdeithasol yn cael eu huwchgyfeirio'n briodol; ac</li> <li>• mae gan y Cyngor nifer o fentrau i wella effeithiolrwydd ei wasanaethau TG, ond nid yw'r glir sut y bydd y rhain yn ei helpu i fesur a dangos yr effaith.</li> </ul>	<p>C1 Adolygu a diwygio Cynllun Busnes 'iCounty' ar gyfer 2016-2019 drwy nodi camau gweithredu clir a mesuradwy i alluogi uwch reolwyr ac aelodau i fonitro a rheoli'r broses o'i roi ar waith yn effeithiol.</p> <p>C2 Adolygu aelodau'r Bwrdd Digidol yn dilyn newidiadau i'r darparwr meddalwedd er mwyn sicrhau nad oes unrhyw wrthdaro buddiannau.</p> <p>C3 Negodi Cytundebau Lefel Gwasanaeth gradd fasnachol a chytuno arnynt â'r Gwasanaeth Adnoddau a Rennir cyn i sefydliadau newydd ymuno â'r bartneriaeth er mwyn cefnogi llywodraethu cadarn a galluogi'r Cyngor i fesur y gwaith o ddarparu gwasanaethau a sicrhau ei hun bod ei anghenion TG yn dal i gael eu diwallu.</p> <p>C4 Cwblhau'r gronfa ddata o systemau a ddefnyddir gan y Cyngor, gan nodi gwybodaeth megis manylion contractau, costau a sylwadau perchenogion y systemau, er mwyn helpu'r Cyngor i reoli ei adnoddau TG yn strategol.</p>

Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
			<p>C5 Adolygu trefniadau rheoli risg y Cyngor er mwyn sicrhau ei hun ei fod yn rheoli risgiau yn gyson ym mhob cyfarwyddiaeth ac yn nodi risgiau, yn eu huwchgyfeirio ac yn mynd i'r afael â hwy yn amserol ac yn briodol.</p>
<p>Rhagfyr 2016</p>	<p><b>Adolygiad Dilynol o ran yr Asesiad Corfforaethol o Adnoddau Dynol</b> Canolbwyntiodd yr adolygiad hwn ar y cynnydd y mae'r Cyngor wedi'i wneud o ran mynd i'r afael â'r cynnig ar gyfer gwella mewn perthynas â rheoli adnoddau dynol a nodwyd yn Asesiad Corfforaethol 2015.</p>	<p>Mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd da o ran cynllunio a rheoli ei weithlu ac ymgysylltu ag ef er bod rhagor o waith i'w wneud o hyd er mwyn sicrhau bod rheolwyr yn cael gwell data sylfaenol ar y gweithlu a gwell darpariaeth TGCh gan Adnoddau Dynol a bod pob aelod o staff yn cael ei arfarniad blynyddol.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mae'r Cyngor yn datblygu ei fodel busnes gweithredol ar gyfer y dyfodol, ond nid oes ganddo ddata sylfaenol cadarn eto i ategu gweithgarwch cynllunio'r gweithlu a llywio ei weithlu yn y tymor hwy;</li> <li>• mae'r Cyngor wedi cyflawni'r rhan fwyaf o'i gamau gwella arfaethedig yn ei gynllun busnes Datblygu Pobl a'r Sefydliad, ac mae'r camau gwella sy'n weddill wrthi'n cael eu cyflawni, ond nid yw atebolrwydd yn glir ac ni all ddangos canlyniadau gwell yn llawn eto;</li> <li>• mae'r Cyngor wedi gwella ei ddull o gynnal arfarniadau staff ond nid yw arfarniad blynyddol pob aelod o staff yn cael ei gwblhau;</li> <li>• mae cymorth Adnoddau Dynol y Cyngor yn dda, er bod rhai meysydd i'w datblygu ymhellach megis cymorth TGCh Adnoddau Dynol; ac</li> <li>• mae'r Cyngor yn gweithredu ar adborth gan ei staff, ac yn ystod 2016-17 mae'n bwriadu datblygu ei ddull o ymgysylltu â staff ymhellach.</li> </ul>	<p>C1 Datblygu data gweithlu ymhellach er mwyn cynnwys nifer y staff, statws contractau, swyddi gwag, y defnydd o asiantaethau, oedran, rhyw a gradd/dosbarthiad cyflog, er mwyn llywio gweithgarwch cynllunio'r gweithlu yn well yn y dyfodol.</p> <p>C2 Gwella trefniadau goruchwylio a'r gwaith parhaus o roi'r broses arfarnu staff ar waith. Yn benodol:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• sicrhau bod arfarniadau o staff a gwblhawyd yn cael eu lanlwytho i Hwb y Cyngor er mwyn adlewyrchu nifer y staff sy'n cael arfarniadau blynyddol yn gywir; a</li> <li>• chynnyddu'r gyfradd cwblhau arfarniadau.</li> </ul> <p>C3 Datblygu systemau TGCh Adnoddau Dynol ymhellach er mwyn cefnogi rheolwyr gweithredol yn well a gwella prosesau cofnodi salwch a materion disgyblu.</p> <p>C4 Gwella'r modd y caiff camau gwella Adnoddau Dynol eu gwerthuso er mwyn mesur yr effaith a chanlyniadau yn well.</p>

Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
Chwefror 2017	<p><b>Trefniadau diogelu – cynllun ‘Kerbcraft’</b> Nod yr adolygiad hwn oedd nodi a oedd trefniadau diogelu'r Cyngor o ran ei gynllun 'Kerbcraft' yn ddigonol.</p>	<p>Mae plant yn cael eu peryglu oherwydd gwendidau parhaus yn nhrefniadau diogelu cynllun 'Kerbcraft' nad yw'r Cyngor wedi mynd i'r afael â hwy yn ddigonol:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• mae gwendidau parhaus yn nhrefniadau diogelu'r Cyngor ar gyfer cynllun 'Kerbcraft'; ac</li> <li>• mae'r Cyngor wedi methu â gweithredu mewn ffordd amserol ac ymatebol i wella'r trefniadau diogelu ar gyfer cynllun 'Kerbcraft', ac mae wedi rhoi gwybodaeth anghyson, rhannol a charmarweiniol i archwilwyr.</li> </ul>	<p>Tri argymhelliad a wnaed o dan Adran 25 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.</p> <p>Dim cynigion ar gyfer gwella.</p>
Mehefin 2017	<p><b>Adolygiad o Ansawdd Data 2015-16</b> Asesodd yr adolygiad dilynol hwn y cynnydd y mae'r Cyngor wedi'i wneud o ran gwella prosesau a rheolaethau ar gyfer casglu, prosesu, dadansoddi a chofnodi data ac, yn benodol, adolygodd gamau a gymerwyd i fynd i'r afael â'r tri dangosydd perfformiad yr adroddwyd arnynt yn anghywir yn flaenorol o'n hadolygiad yn 2016.</p>	<p>Mae trefniadau Ansawdd Data yn parhau i wella a gellid atgyfnerthu trefniadau ymhellach drwy gymhwyso'r diffiniadau o ddangosyddion perfformiad cenedlaethol yn gywir.</p>	<p>Sicrhau bod y rhai sy'n llunio dangosyddion perfformiad yn meddu ar ddealltwriaeth drylwyr o'r diffiniad.</p>

Dyddiad cyhoeddi	Disgrifiad byr	Casgliadau	Cynigion ar gyfer gwella
<b>Cynllunio ac adrodd ar welliant</b>			
Gorffennaf 2016	<b>Archwiliad 'Cynllun Gwella' Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru</b> Adolygiad o gynlluniau cyhoeddedig y Cyngor ar gyfer cyflawni amcanion gwella.	Mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'i ddyletswyddau cynllunio gwelliant statudol.	Dim
Tachwedd 2016	<b>Archwiliad 'Asesiad o Berfformiad' Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru</b> Adolygiad o asesiad o berfformiad cyhoeddedig y Cyngor.	Mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'i ddyletswyddau adrodd ar welliant statudol.	Dim
<b>Adolygiadau gan gyrrff Arolygu a Rheoleiddio</b>			
Gorffennaf 2016	<b>Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC)</b> Adolygiad Cenedlaethol o ofal cartref yng Nghymru – Cyngor Sir Fynwy.	Gellir gweld yr adroddiad drwy ddilyn y <a href="#">ddolen</a> hon.	Ni chyflwynodd AGGCC unrhyw argymhellion yn yr adroddiad hwn ond gwnaeth gynnwys 'meysydd i'w hystyried'.

# Atodiad 1

## Statws yr adroddiad hwn

O dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur) mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal asesiad gwella blynyddol sy'n edrych i'r dyfodol, a chyhoeddi adroddiad gwella blynyddol, ar gyfer pob awdurdod gwella yng Nghymru. Mae gan awdurdodau gwella (a ddiffinnir fel cynghorau lleol, parciau cenedlaethol, ac awdurdodau tân ac achub) ddyletswydd gyffredinol i 'wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth arfer eu swyddogaethau'.

Mae'r asesiad gwella blynyddol yn ystyried pa mor debygol ydyw y bydd awdurdod yn cydymffurfio â'i ddyletswydd i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus. Hefyd, yr asesiad yw'r prif ddarn o waith sy'n galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i gyflawni ei ddyletswyddau. Staff Swyddfa Archwilio Cymru, ar ran yr Archwilydd Cyffredinol, sy'n llunio'r adroddiad gwella blynyddol. Mae'r adroddiad yn cyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol o dan adran 24 o'r Mesur, drwy grynhoi ei waith archwilio ac asesu mewn adroddiad gwella blynyddol cyhoeddedig ar gyfer pob awdurdod. Mae'r adroddiad hefyd yn cyflawni ei ddyletswyddau o dan adran 19 i gyflwyno adroddiad sy'n ardystio ei fod wedi cynnal asesiad gwella o dan adran 18 ac yn nodi a yw o'r farn (o ganlyniad i'w archwiliad o'r cynllun gwella o dan adran 17) fod yr awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o ran cynllunio gwelliant o dan adran 15.

O dan rai amgylchiadau, gall yr Archwilydd Cyffredinol hefyd gynnal arolygiadau arbennig (o dan adran 21), y cyflwynir adroddiad arnynt i'r awdurdod a'r Gweinidogion, ac y gall eu cyhoeddi (o dan adran 22). Un o weithgareddau atodol pwysig yr Archwilydd Cyffredinol yw cydgysylltu gwaith asesu a gwaith rheoleiddio (sy'n ofynnol o dan adran 23), sy'n ystyried rhaglen waith gyffredinol pob rheoleiddiwr perthnasol mewn awdurdod gwella. Gall yr Archwilydd Cyffredinol hefyd ystyried gwybodaeth a rennir gan reoleiddwyr perthnasol (o dan adran 33) yn ei asesiadau.

# Atodiad 2

## Llythyr Archwilio Blynyddol

Y Cyngorydd Peter Fox  
Arweinydd y Cyngor  
Cyngor Sir Fynwy  
Neuadd y Sir  
Y Rhadyr  
Brynbuga  
Sir Fynwy  
NP15 1GA

Cyfeirnod: 680A2016

Dyddiad cyhoeddi: 30 Tachwedd 2016

Annwyl Peter

## Llythyr Archwilio Blynyddol – Cyngor Sir Fynwy 2015-16

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi'r negeseuon allweddol sy'n deillio o'm cyfrifoldebau statudol o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'm cyfrifoldebau adrodd o dan y Cod Ymarfer Archwilio.

### Cydymffurfiodd y Cyngor â'i gyfrifoldebau yn ymwneud ag adroddiadau ariannol a defnyddio adnoddau

Cyfrifoldeb y Cyngor yw:

- rhoi systemau rheolaeth fewnol ar waith i sicrhau rheoleidd-dra a chyfreithlondeb trafodion a sicrhau bod ei asedau'n ddiogel;
- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir;
- paratoi Datganiad Cyfrifon yn unol â gofynion perthnasol; a
- sefydlu ac adolygu'n barhaus drefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau.

Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i mi:

- roi barn archwilio ar y datganiadau cyfrifyddu;
- adolygu trefniadau'r Cyngor i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau; a
- rhoi tystysgrif yn cadarnhau fy mod wedi cwblhau'r broses o archwilio'r cyfrifon.

Mae awdurdodau lleol yng Nghymru yn paratoi eu datganiadau cyfrifyddu yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig. Mae'r Cod hwn yn seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Ar 28 Medi 2016, rhoddais farn archwilio ddiamod ar y datganiadau cyfrifyddu, gan gadarnhau eu bod yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa a thrafodion ariannol y Cyngor. Mae fy adroddiad wedi'i gynnwys yn y Datganiad Cyfrifon. Hysbyswyd aelodau'r Pwyllgor Archwilio am y materion allweddol a oedd yn deillio o'r archwiliad o'r cyfrifon yn fy adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol ar 21 Medi 2016, a chyflwynir adroddiad manylach maes o law.

**Rwy'n fodlon bod gan y Cyngor drefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau**

Mae fy ystyriaeth o drefniadau'r Cyngor i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wedi bod yn seiliedig ar y gwaith archwilio a wnaed ar y cyfrifon ac rwyf hefyd wedi dibynnu ar y gwaith a gwblhawyd o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009. Bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn tynnu sylw at y meysydd lle nad yw effeithiolrwydd y trefniadau hyn wedi'u profi eto neu lle y gellid gwneud gwelliannau pan fydd yn cyhoeddi ei Adroddiad Gwella Blynyddol.

Un maes yr hoffwn dynnu sylw ato yw'r angen i wella rhai agweddau allweddol ar weithgarwch cynllunio ariannol sy'n deillio o'n hadolygiad o Gydnerthedd Ariannol. Yn benodol, mae angen sicrhau bod y Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn gytbwys (hyd y gellir, o ystyried yr ansicrwydd ynglŷn â chymorth grant yn y dyfodol) dros gyfnod y Cynllun. Fodd bynnag, wedi dweud hynny, mae'r Cyngor wedi gwella ei drefniadau yn ystod y blynyddoedd diwethaf ac mae wedi rhoi cynlluniau ar waith i sicrhau rhagor o welliannau.

**Cyhoeddais dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o'r cyfrifon wedi'i gwblhau ar 2 Tachwedd 2016**



Ni fu unrhyw her na gwrthwynebiad y bu'n rhaid i mi ymdrin â hwy. Fodd bynnag, bu'n rhaid i mi ystyried nifer o faterion a godwyd mewn gohebiaeth a anfonwyd ataf ac rwyf wedi trafod y rhain gyda'r Cyngor neu wedi'i hysbysu amdanynt. Rwy'n dal i ystyried rhai materion a chaiff fy nghasgliadau eu cyhoeddi maes o law.

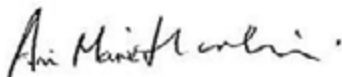
**Nid yw'r gwaith a wnaed gennyf hyd yma yn ardystio hawliadau a ffurflenni grant wedi nodi unrhyw faterion sylweddol a fyddai'n effeithio ar gyfrifon 2015-16 na systemau ariannol allweddol**

Mae cyfran fawr o'm gwaith ar yr archwiliad o hawliadau grant y Cyngor wedi'i chwblhau a disgwylir i'r gwaith gael ei gwblhau yn unol â'r amserlen ar ddechrau mis Rhagfyr 2016. Nid oes unrhyw faterion na phroblemau sylweddol wedi codi o'r gwaith hwn hyd yma.

Bydd adroddiad manylach ar fy ngwaith ardystio grantiau yn dilyn ar ddiwedd mis Rhagfyr 2016 unwaith y bydd rhaglen gwaith ardystio eleni wedi'i chwblhau.

Ar hyn o bryd, disgwylir i'r ffi archwilio ariannol ar gyfer 2015-16 gyfateb, fwy neu lai, i'r ffi y cytunwyd arni a nodir yn y Cynllun Archwilio Blynyddol.

Yn gywir



**Ann-Marie Harkin**

**Dros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru**

# Atodiad 3

## Argymhellion adroddiadau cenedlaethol 2016-17

### Arddangosyn 3: argymhellion adroddiadau cenedlaethol 2016-17

Crynodeb o'r cynigion ar gyfer gwella sy'n berthnasol i lywodraeth leol a gafodd eu cynnwys mewn adroddiadau cenedlaethol a gyhoeddwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru ers i'r Adroddiad Gwella Blynyddol diwethaf gael ei gyhoeddi.

Dyddiad yr adroddiad	Teitl yr adolygiad	Argymhelliad
Awst 2016	<a href="#"><u>Cydnherthedd Ariannol Awdurdodau Lleol Cymru 2015-16</u></a>	<p>Yn ein hadroddiad yn 2014-15 (Cydnherthedd ariannol cynghorau yng Nghymru: Ebrill 2015), gwnaethom nifer o argymhellion ar gyfer awdurdodau lleol. Roedd llawer o'r argymhellion hyn yn dal i fod yn berthnasol ac roedd angen i awdurdodau wneud rhagor o waith i fynd i'r afael â hwy yn ystod 2016-17. At hynny, gwnaethom hefyd yr argymhellion canlynol ar sail ein hadolygiad mwy diweddar.</p> <p>A1 Dylai awdurdodau lleol gryfhau eu trefniadau cynllunio ariannol drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• ddatblygu cysylltiadau mwy eglur rhwng y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'u blaenoriaethau corfforaethol a'u cynlluniau gwasanaeth;</li><li>• alinio strategaethau allweddol eraill fel cynlluniau rheoli gweithlu ac asedau gyda'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig;</li><li>• datblygu cynlluniau arbedion amlflwydd cynhwysfawr wedi'u costio'n llawn sy'n sail i'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig ac yn cwmpasu cyfnod y Cynllun, nid y gyllideb flynyddol nesaf yn unig;</li><li>• categoraiddio cynigion ar gyfer arbedion fel y gellir monitro'r newid o fathau traddodiadol o arbedion i arbedion gweddnewidiol dros gyfnod y Cynllun Ariannol Tymor Canolig; a</li><li>• sicrhau bod amserlenni ar gyfer cyflawni cynigion penodol ar gyfer arbedion yn realistig a bod atebolrwydd am eu bodloni wedi'i neilltuo'n briodol.</li></ul> <p>A2 Dylai awdurdodau lleol ddatblygu Polisiâu Cynhyrchu Incwm a Chodi Tâl corfforaethol.</p> <p>A3 Dylai awdurdodau lleol sicrhau bod ganddynt strategaeth cronfeydd wrth gefn gynhwysfawr sy'n amlinellu diben penodol cronfeydd wrth gefn defnyddadwy a gasglwyd ac effaith y rhain a'r defnydd ohonynt yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.</p> <p>A4 Dylai awdurdodau lleol ddatblygu Dangosyddion Perfformiad Allweddol i fonitro'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig.</p> <p>A5 Dylai awdurdodau lleol sicrhau bod cynlluniau arbedion yn ddigon manwl i sicrhau bod aelodau'n eglur am yr hyn y bwriedir i'r cynlluniau ei ddarparu ac y gellir craffu'n briodol ar ddarpariaeth y cynlluniau hynny drwy gydol y flwyddyn.</p> <p>A6 Dylai awdurdodau lleol sicrhau bod capasiti a gallu corfforaethol ar lefel sy'n gallu cefnogi darpariaeth cynlluniau arbedion yn effeithiol yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar y cyflymder gofynnol.</p>

Dyddiad yr adroddiad	Teitl yr adolygiad	Argymhelliad
Hydref 2016	<a href="#">Diogelwch Cymunedol yng Nghymru</a>	<p>Roedd y saith argymhelliad yn yr adroddiad hwn yn gofyn i amrywiaeth o randdeiliaid – Llywodraeth Cymru, Tîm y Swyddfa Gartref yng Nghymru, Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddau, aelodau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ac awdurdodau lleol – weithredu'n unigol ac ar y cyd.</p> <p>A1 Gwella cynlluniau strategol er mwyn cydgysylltu gweithgarwch diogelwch cymunedol yn well, drwy sefydlu strategaeth genedlaethol a gefnogir gan gynlluniau rhanbarthol a lleol sy'n canolbwyntio ar gyflawni'r blaenoriaethau diogelwch cymunedol y cytunwyd arnynt yn genedlaethol yn lle'r fframwaith cynllunio cyfredol.</p> <p>A2 Gwella gwaith strategol â phartneriaid drwy fynd ati'n ffurfiol i greu byrddau diogelwch cymunedol effeithiol yn lle'r strwythurau diogelwch cymunedol cyfredol, sy'n ffurfioli ac yn uno gwaith Llywodraeth Cymru, yr heddlu, yr awdurdodau lleol, y byrddau iechyd, yr awdurdodau tân ac achub, WACSO a rhanddeiliaid allweddol eraill.</p> <p>A3 Gwella gwaith cynllunio trwy greu cynlluniau gweithredu cynhwysfawr sy'n cynnwys gwaith pob partner ac sy'n nodi'r cyfraniad rhanbarthol a lleol yn glir wrth gyflawni'r blaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer diogelwch cymunedol.</p> <p>A4 Adolygu trefniadau arian grant cyfredol a symud i gyllidebau cyfunol sydd ag ymrwymadau ariannu mwy hirdymor er mwyn cefnogi cyrff cyflawni i wella'r gwaith o gynllunio prosiectau a'r gweithlu, gan ganolbwyntio ar gyflawni blaenoriaethau'r strategaeth diogelwch cymunedol genedlaethol.</p> <p>A5 Sicrhau bod perfformiad diogelwch cymunedol yn cael ei reoli'n effeithiol drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• osod mesurau priodol ar bob lefel er mwyn galluogi aelodau, swyddogion a'r cyhoedd i feirniadu'r cynnydd o ran cyflawni camau gweithredu ar gyfer gwasanaethau diogelwch cymunedol;</li> <li>• sicrhau bod yr wybodaeth am berfformiad yn cynnwys gwaith yr holl asiantaethau perthnasol; a</li> <li>• sefydlu mesurau i feirniadu'r mewnbynnau, yr allbynnau a'r effaith er mwyn gallu deall effaith penderfyniadau buddsoddi a chefnogi'r gwaith craffu a throsolwg.</li> </ul> <p>A6 Adolygu'r systemau ar gyfer rheoli risgiau diogelwch cymunedol a chyflwyno trefniadau monitro ac adolygu sy'n canolbwyntio ar sicrhau'r cyhoedd bod yr arian a gaiff ei wario ar ddiogelwch cymunedol yn cyflawni canlyniadau gwell i bobl yng Nghymru.</p> <p>A7 Gwella'r gwaith o ymgysylltu a chyfathrebu â dinasyddion drwy'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus wrth:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ddatblygu cynlluniau a blaenoriaethau ar gyfer diogelwch cymunedol;</li> <li>• cytuno ar flaenoriaethau ar gyfer gweithredu; ac</li> <li>• adrodd ar berfformiad a gwerthuso'r effaith.</li> </ul>

Dyddiad yr adroddiad	Teitl yr adolygiad	Argymhelliad
Tachwedd 2016	<a href="#">Trefniadau Awdurdodau Lleol i Godi Tâl am Wasanaethau a Chynhyrchu Incwm</a>	<p>Gwnaeth yr adroddiad hwn wyth argymhelliad, yr oedd chwech ohonynt yn gofyn i awdurdodau lleol weithredu. Roedd argymhellion A4 ac A6 yn gofyn i Lywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru weithredu.</p> <p>A1 Datblygu fframweithiau strategol ar gyfer cyflwyno ac adolygu taliadau, gan greu cysylltiad cadarn rhyngddynt a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'r Cynllun Corfforaethol.</p> <p>A2 Adolygu'r costau fesul uned a chyfanswm y gost o ddarparu gwasanaethau dewisol er mwyn nodi unrhyw ddiffygion yn glir a, lle bo angen, gosod targedau i wella'r sefyllfa weithredu gyfredol.</p> <p>A3 Defnyddio'r rhestr wirio asesu effaith (Atodiad 2) bob tro wrth ystyried newid taliadau.</p> <p>A5 Canfod cyfleoedd i gaffael cwmnïau o'r sector preifat i gasglu taliadau, er mwyn gwella effeithlonrwydd a darbodusrwydd wrth gasglu incwm.</p> <p>A7 Gwella'r trefniadau ar gyfer rheoli perfformiad, llywodraethu ac atebolrwydd drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• adrodd unrhyw newidiadau i daliadau i'r pwyllgor(au) craffu;</li> <li>• gwella gwaith monitro er mwyn cael dealltwriaeth well o effaith newidiadau i ffoedd a thaliadau ar gais, a chyflawniad amcanion;</li> <li>• meincnodi a chymharu perfformiad ag eraill yn fwy trwyadl; a</li> <li>• darparu gwybodaeth fwy cynhwysfawr i aelodau etholedig er mwyn hwyluso prosesau gwneud penderfyniadau cadarn.</li> </ul> <p>A8 Gwella'r trefniadau ar gyfer rhagfynegi incwm o daliadau drwy gynllunio senarios a dadansoddiadau sensitifrwydd.</p>
Ionawr 2017	<a href="#">Y Modd y mae Awdurdodau Lleol yn Ariannu Gwasanaethau'r Trydydd Sector</a>	<p>A1 Er mwyn cael y budd mwyaf o benderfyniadau ariannu, mae angen i awdurdodau lleol a chyrrff yn y trydydd sector sicrhau bod ganddynt y trefniadau a'r systemau cywir ar waith i gefnogi eu gwaith gyda'r trydydd sector. Er mwyn helpu awdurdodau lleol a chyrrff yn y trydydd sector i ddatblygu eu harferion gwaith, rydym yn argymhell bod yr awdurdod lleol yn gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• hunanwerthuso cyfranogiad a threfniadau rheoli, perfformiad ac arfer presennol y trydydd sector;</li> <li>• nodi lle mae angen gwella trefniadau cydweithio; a</li> <li>• drafftio cynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r bylchau a'r gwendidau a nodwyd drwy'r ymarfer hunanwerthuso a'i roi ar waith.</li> </ul> <p>A2 Mae trefniadau rheoli perfformiad gwael hefyd yn gwanhau atebolrwydd ac yn cyfyngu ar y gallu i graffu ar weithgarwch a pherfformiad y trydydd sector yn effeithiol. Er mwyn atgyfnerthu trefniadau goruchwyllo ar gyfer y trydydd sector, rydym yn argymhell y dylai aelodau etholedig graffu ar y rhestr wirio adolygiadau a gwblhewr gan swyddogion a herio perfformiad swyddogion a'r awdurdod lleol o ran mynd i'r afael â bylchau a gwendidau yn rheolaidd.</p>

Wales Audit Office

24 Cathedral Road

Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: [info@audit.wales](mailto:info@audit.wales)

Website: [www.audit.wales](http://www.audit.wales)

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan

Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: [post@archwilio.cymru](mailto:post@archwilio.cymru)

Gwefan: [www.archwilio.cymru](http://www.archwilio.cymru)